

ORMAN ENDÜSTRİ MÜHENDİS ADAYLARININ BÖLÜM TERCİHİ VE İŞ BULMA DÜŞÜNCELERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Tarık GEDİK*
Kadri Cemil AKYÜZ**
Aytaç AYDIN***
İbrahim YILDIRIM****
İlker AKYÜZ*****

ÖZET

Türkiye’de eğitim öğretim faaliyetinde bulunan 9 adet orman fakültesi bulunmaktadır. Çalışmanın yapıldığı 2004-2005 eğitim yılında bu fakülteler içinde 5 tanesinden orman endüstri mühendisliği bölümü mezun verecek düzeydedir. Mezun verecek düzeyde olan bu 5 fakültede orman endüstri mühendisliği son sınıflarında okuyan toplam 383 öğrenciden 193 tanesi ile yüz yüze görüşme yöntemi ile anket çalışması yapılmıştır. Yapılan anket çalışmasında, öğrencilerin bölümleri tercih etmelerinde etkili olan unsurların neler olduğu, öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulabilme konusunda düşündükleri, kendi işlerini kurmak istemelerinin nedenlerinin neler olduğu ve bir iş kurmak ve o işte başarılı olmak için ne gibi unsurların gerekli olduğunun araştırılmaya çalışılmıştır. Çalışmada anket yönteminden yararlanılmış olup kullanılan anket 2 kısım ve toplam 13 sorudan oluşmaktadır. Elde edilen anket sonuçları SPSS paket programında Ki-kare testi ve çapraz tablolar yardımıyla analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre orman endüstri mühendisliği son sınıf öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun bölümlerini kendi istekleri doğrultusunda seçtikleri bulunmuştur. Öğrencilerin yarıdan fazlasının mezuniyetten sonra iş bulabileceğine inandıkları tespit edilmiştir. İş bulamama korkusu içinde olanların oranı %20’lerde kalmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %66’sı kendi işlerini kurmak istemektedirler. Kendi işlerini kurmak istemelerinin en önemli nedeni kendi işlerinin patronu olmak istemeleridir. Orman endüstri mühendisleri son sınıf öğrencilerine göre bir iş kurmak ve kurulacak olan işte başarılı olmak için en önemli unsur sermaye unsurudur.

Anahtar Kelimeler: Orman endüstri mühendisliği, bölüm tercihi, iş bulma

* Arş. Gör., KTÜ Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, gedikibu@ktu.edu.tr

** Doç. DR., KTÜ Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, akyuz@ktu.edu.tr

*** Arş. Gör., KTÜ Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü,
aaydin80@hotmail.com

**** Arş. Gör., KTÜ Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü,
ibrahimyildirim505@hotmail.com

***** Yrd. Doç. Dr., KTÜ Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü,
iakyuz@ktu.edu.tr

A RESEARCH ABOUT DEPARTMENT CHOICE OF APPLICANTS OF FOREST INDUSTRIAL ENGINEER AND THEIR THOUGHTS ABOUT GETTING A JOB

ABSTRACT

There are nine faculty of forestry, having operations in education-teaching, in Turkey. Five of these faculties are suitable to graduate forest industrial engineer in education year of 2004-2005 that study applied. 193 of 383 students, who are in the last year in department of forest industrial engineering in the five faculties, were interviewed in questionnaire method. In the study, it was try to research what factors affected department choice of students, thoughts of students about finding job after graduate, reasons of wanting to get their own job and essential factors to establish a job and to success that job are. Questionnaire method was used in the study; Questionnaire has two parts and was formed thirteen questions. Results of the study were statistically investigated in accordance with SPSS packaged software. Essential statistical investigations were done in accordance with chi-square analysis and cross tabulations.

According to the results of study, it was determined that last year students of forest industrial engineering choice their department on their own. It was determined that more than half of the students believe to find a job after graduate. The proportion of the students who believe to not to find a job is 20%. 66% of the students want to establish their own job. The most important reason of the ones wanted to establish their own job is that they want to be their own boss. According to last year students of forest industrial engineering, the most important factor is capital factor to establish job and to success the job.

Keywords: Forest industrial engineering, department choice, finding job

GİRİŞ

Meslek seçimi bireyin yaşamında vermiş olduğu en önemli kararlardan biridir. Her birey yaşamının belli bir döneminde meslek tercihlerini kesinleştirerek ileride icra edeceği mesleği belirler. Eğer bir birey mesleki kararı verme çağına geldiği halde seçenekler arasında bocalıyor, sık sık kararlarını değiştiriyor ve bir türlü mesleki tercihini kesinleştiremiyorsa mesleki açıdan bir kararsızlık yaşadığı düşünülebilir (Kuzgun, 2000).

Meslek seçimi, bireyin hayatını mutlu, başarılı ve kendisini gerçekleştirebileceği bir alana yönelmesi olarak tanımlanabilir (Kepçeoğlu, 1986). Bir meslek seçecek ya da üniversite tercihi yapacak olan gençler için bu seçimin hayati bir rol oynadığına kuşku yoktur. Hangi meslek yapılıyor veya seçiliyor olursa olsun, seçtiği meslekte başarılı olanlar kendi başarıları yanında toplumun da başarısı ve mutluluğunda etkili olacaklardır.

Super (1970) ve Bakırcıoğlu (1988) mesleki gelişim dönemlerinin 5 evrede gerçekleştiğini vurgulamışlardır. Bu evreler sırasıyla; büyüme, araştırma, yerleşme, koruma ve sürdürme ile emekliliktir. Yapılan bu sınıflama genellenebilir bir özellik taşımakla beraber, mesleki gelişim ve davranışların, toplumlara ya da kültürlere göre ayrılık gösterdiği de vurgulanmıştır.

Bireylerin meslek seçiminde göz önünde bulundurması gereken bazı özellikleri vardır. Birey bu özellikleri doğrultusunda meslek seçimi yapmaktadır. Bu özellikler şu şekilde sıralanabilir (URL 1):

- Bireyin yetenekleri
- Bireyin mesleğe olan ilgisi
- Bireyin seçeceği mesleği tanıması
- Birey kendine uygun olan mesleği belirlemelidir
- Birey 21. yüzyılın gerçeklerini dikkate almalıdır
- Birey özgür iradesini kullanmalıdır
- Birey kendi kişiliğini tanımalıdır

Meslek seçimi belli bir noktada alınan karar olarak değil, çok yönlü ve uzun araştırmalar gerektiren bir süreç olarak yorumlanabilir. Bireyin kendisine ilişkin benlik kavramını mesleki rolü olarak ifade etmek te mümkündür.

İş fikri bulabilmenin birkaç yolu mevcuttur. Bunlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir (URL 2):

- Kendiniz yeni bir fikir geliştirebilir,
- Başkasının fikrini kopya edebilir veya değiştirerek kullanabilir,
- Başka birisinden bir iş fikri satın alabilirsiniz.

Birçok insan içgüdüsel bir şekilde sahip oldukları iş becerilerine dayalı bir iş kurmayı düşünür. Bunlar kaynakçılık, açıcılık, mühendislik veya kelime işlem hizmetleri olabilir. Çoğu zaman, çalışılan işte edinilen becerilere dayalı bir iş kurmak mümkündür; ancak dikkatli olunmalıdır. Çünkü başka birçok insanda da aynı becerilerin olması ve dolayısı ile karşınızda çok güçlü bir rekabet olması muhtemeldir. Buna karşı önlem almanın bir yolu, kendi işinize kendine has bir özellik vermektir (URL 2).

İnsanlık, 21. yüzyılda yepyeni bir dünyaya adımını atmıştır. Adına bilgi toplumu veya iletişim toplumu denilen bu yeni dünyada insanoğlunun ekonomik değerler yaratma kaynağı ve yeteneği, fiziki gücünden çıkıp tamamen beyinde toplanmıştır (Erkan, 1993). Bu yeni dönemde bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler, toplumların yapısını da hızla değiştirirken, bunun bir parçası olarak girişimcinin ve girişimciliğin ekonomik değerini ve toplumdaki önemini de artırmıştır. Bunun bir yansıması olarak bireye ve bireysel yeteneğe dayalı girişimcilik ön plana çıkmış ve insanın entelektüel üretkenlik kabiliyeti önem kazanmıştır. Bu kabiliyetin ürünleri olan sanat, bilim ve ekonomik uygulamalar açısından

büyük önem arz eden girişimciliğin, bilgi toplumunda altın çağını yaşaması beklenmektedir (Arslan, 2002).

Çoğu öğrenci için başarılı olmanın belki de tek ve mutlak ölçüsü iyi bir üniversiteye girmek, herkesin özendiği bir mesleğe sahip olmak değildir. İnsan, yetenekli olduğu birçok değişik alanda, severek yapabileceği çeşitli işlerde kendini ortaya koyabilirse ve yaşamdan da zevk alan biri ise, başarılı olmuş demektir.

Hayatta en büyük amaç mutlu olmaksa, her şey bunun uğruna yapılabilir. Ancak bu durumda herkesin mutlu olmak için kullandığı araçlar fark farklıdır. Yapılan çalışma ile orman endüstri mühendisliği son sınıf öğrencilerinin iş hayatından ne bekledikleri, kendilerinin ne yapabilecekleri araştırılmıştır.

1. MATERYAL VE YÖNTEM

1.1. Materyal

Orman Fakülteleri bünyesinde yer alan orman endüstri mühendisliği bölümü son sınıf öğrencilerinin bölüm tercihlerini nasıl yaptıklarını ve mezun olduktan sonra iş bulmakla ilgili ne düşündükleri hazırlanan anket formu yardımıyla elde edilmeye çalışılmıştır. Anket çalışması bölümlerinde son sınıf düzeyinde olan öğrencilerle yüz yüze görüşülerek yapılmıştır. Çalışmanın ana kütesini söz konusu fakültelerin 2004-2005 eğitim öğretim yılında son sınıfta okuyan toplam 383 öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan bu çalışmada ana kütlelin tamamına ulaşmak hedeflenmiştir.

Anketlerin uygulandığı üniversitelerin öğrenci işleri kayıtlarına göre orman fakülteleri ve bölümlerine göre öğrenci sayıları Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1. Anketin uygulandığı orman fakülteleri ve orman endüstri mühendisliği bölümü öğrenci sayıları

Üniversiteler	Öğrenci Sayıları		
	Bayan	Erkek	Toplam
KTÜ Orman Fakültesi	25	13	160
İÜ Orman Fakültesi	31	92	123
DÜ Orman Fakültesi	3	40	43
ZKÜ Bartın Orman Fakültesi	3	31	34
KSÜ Orman Fakültesi	1	22	23
Toplam	63	320	383

Fakültelelere gönderilen 383 anketten 193 tanesi geri dönmüş ve değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Anketlerin geri dönüş oranı %51 olarak tespit edilmiştir. Literatürdeki çalışmalar dikkate alındığında, ana kütle üzerinden gerçekleşen geri dönüş oranlarının genellikle %20 ile %45 arasında değiştiği görülmektedir (Hum ve Leow, 1996; Bal ve Gundry, 1999). Bu nedenle ulaşılan veri sayısının istatistiki açıdan yeterli olduğu kabul edilmiştir.

Değerlendirmeye alınan anketlerin üniversite, bölüm ve cinsiyete göre geri geliş oranları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Çalışmaya katılan öğrencilerin üniversite, bölüm ve cinsiyete göre dağılımları

Üniversiteler	Öğrenci Sayıları			Geri dönüş
	Bayan	Erkek	Toplam	%’si
KTÜ Orman Fakültesi	12	61	73	46
İÜ Orman Fakültesi	16	34	50	41
DÜ Orman Fakültesi	4	21	25	58
ZKÜ Bartın Orman Fakültesi	2	21	23	68
KSÜ Orman Fakültesi	1	21	22	96
Toplam	35	158	193	51

1.2. Yöntem

Çalışmada kullanılan anket formu literatürde yapılmış çalışmalardan yararlanılarak hazırlanmıştır (Korkmaz, 2000; Emsen, 2001; Girginer ve Uçkun, 2004). Çalışmada kullanılan anket formu 2 kısım ve toplam 13 sorudan oluşmaktadır. Anket formunun ilk kısmında öğrencilerin demografik özellikleri sorgulanmıştır. Anketin ikinci kısmında öğrencilerin bölüm seçiminde etkili olan faktörler, mezun olduktan sonra iş bulabilme düşünceleri ve bir iş kurmak ve o işte başarılı olmak için gerekli olan özellikleri sorgulanmıştır. Bu sorgulama esnasında kullanılan sorularda öğrencilerin önce en etkili olan etmeni işaretlemeleri daha sonrada beşli likert ölçeği yardımıyla derecelendirmeleri istenmiştir. Kullanılan beşli likert ölçeğinde 1: Tam katılım, 2: Kısmen katılım, 3: Fikrim yok, 4: Kısmen red, 5: Tamamen red olarak ele alınmıştır.

Anket soruları bir ön uygulama ile KTÜ Orman Fakültesi orman endüstri mühendisliği son sınıf öğrencileri üzerinde denenmiş, gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Anketlerde yer alan değişkenler kodlanmış ve bir veri tabanı oluşturulmuştur. Daha sonra toplam 193 adet anket

değerlendirilmeye tabi tutulmuş, sonuçlar SPSS (2003) paket programından yararlanılarak analiz edilmiştir.

Bölüm seçimlerinde fakülteler arasında bir ilişkinin var olup olmadığı ve mezun olduktan sonra öğrencilerin iş bulabilme konusunda ne gibi beklenti içerisinde olduklarının belirlenebilmesi amacıyla verilere Ki-kare testi uygulanmıştır. Ayrıca, veriler SPSS paket programında değerlendirilmiş ve çapraz tablolar yardımıyla sunulmuştur (SPSS, 2003).

2. ARAŞTIRMA BULGULARI VE DEĞERLENDİRME

Araştırmaya 5 fakülteden toplam 193 son sınıf orman endüstri mühendisi öğrencisi katılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %81,9'u erkek, %18,1'i bayandır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 22,42 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan orman fakülteleri orman endüstri mühendisleri son sınıf öğrencilerinin mezun oldukları lise türleri incelendiğinde, öğrencilerin %63,2'sinin düz liseden mezun olduğu bulunmuştur. Düz liseden sonra %9,8 ile Anadolu lisesi, %8,8 ile sağlık meslek lisesi ve %2,6 ile de endüstri meslek lisesinden mezun olmuş öğrencilerin bu bölümü seçtikleri görülmüştür. Bu liselere ilave olarak teknik lise, fen lisesi, ticaret lisesi ve burada sayılmayan özel liselerden mezun olanların yüzdesi de %15,6 olarak tespit edilmiştir.

Mezun olunan okullar üzerine araştırmacıların yaptıkları farklı çalışmalar bulunmaktadır. Türker'in 2002 yılında yaptığı çalışmada KTÜ Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü öğrencilerin %86.25'inin düz liseden mezun olduğu belirlenmiştir (Türker, 2002).

Erdoğan ve arkadaşları tarafından Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakülteleri öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada mezun olunan lise türü %45.1 oranında meslek lisesi, %37.6 oranında da düz lise olarak belirlenmiştir (Erdoğan ve ark., 2005).

Orman endüstri mühendisi son sınıf öğrencilerinin bölüm seçiminde etkili olan faktörlerin analiz sonuçları Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Son sınıf orman endüstri mühendisliği öğrencilerinin bölüm tercihlerini etkileyen faktörler

Faktörler	
Bölümü kendi isteği ile seçme	5,8
Bölümü ÖSS puanı yettiği için seçme	8
Diğer faktörler nedeniyle seçme	2,8
Bölümü ailesinin isteği ile seçme	,4
Programın daha önceden biliniyor olması	,1
Bölümü arkadaşlarının tavsiyesiyle seçme	,1

Tablo 3 incelendiğinde orman endüstri mühendisliği bölümü son sınıf öğrencilerinin %35,8'inin okudukları orman endüstri mühendisliğini isteyerek seçtikleri görülmektedir. Bölümü puanı yettiği için seçen öğrencilerin oranı %28'dir. Ayrıca burada sayılmayan faktörlerinde bölüm seçiminde %22,8 oranında etkili faktörler olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan Ki-kare analizi sonuçlarına göre hem üniversitelere göre hem de cinsiyete göre bölüm seçimi arasında istatistiki olarak bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Aytekin tarafından Isparta'da lise son sınıf düzeyinde okuyan öğrenciler üzerinde yapılan bir çalışmada meslek seçimini etkileyen faktörlerin sayısız olduğu vurgulanmış ve temelde de çevresel koşullardan aile, ailenin ekonomik ve eğitim düzeyi, öğrencinin doğup büyüdüğü yerleşim birimi, öğrencinin arkadaş çevresi, mesleğin getirdiği maddi kazanç, mesleğin ilgi ve yeteneklere uygun olması gibi etmenlerin belirleyici olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak da bireylerin meslek seçiminde sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlerin etkili olduğu tespit edilmiştir (Aytekin, 2005).

Taşdemir tarafından KTÜ akademik personellerinden araştırma görevlileri üzerinde 2007 yılında yapılan bir çalışmada akademisyenliği ideali olduğu için seçenlerin oranı %59 olarak tespit edilmiştir (Taşdemir, 2007). Orman endüstri mühendisliği öğrencileri için de bölümü kendi isteği ile seçmiş olanların oranının en yüksek oran olması bu çalışma ile desteklenmektedir.

2004'de Akyüz ve arkadaşları tarafından KTÜ Orman Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada, katılımcıların %64,7'sinin

buldukları bölümü tesadüfen seçtikleri, %58.8'inin boşta kalmamak için ve %44.7'sinin de ailelerinin isteği doğrultusunda bölümü seçtikleri bulunmuştur (Akyüz ve ark., 2004).

Orman endüstri mühendisliği öğrencilerinin mezun olduktan sonra iş bulabilmeleri konusunda fazla endişe duymadıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulabilme konusundaki görüşleri Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4. Son sınıf orman endüstri mühendisliği öğrencilerinin mezuniyetten sonra iş bulabilme düşünceleri

Faktörler	%
İş bulabileceğime inanıyorum	58,0
İş bulamayacağım korkusundayım	19,2
Kendi özel işimi kurmak istiyorum	9,3
Öğrenciyken işimi buldum	5,7
Kamu sektöründe çalışmak istiyorum	4,7
Ailemin işine devam edeceğim	3,1

Orman endüstri mühendisliği öğrencilerinin yarıdan fazlası mezun olduktan sonra iş bulma konusunda herhangi bir sıkıntı çekmeyeceklerine inanmaktadırlar. İş bulamama korkusu içinde olan öğrencilerin oranı %19,2'de kalmıştır. Çıkan bu sonuçlardan orman fakülteleri orman endüstri mühendisliği bünyesinde okuyan öğrencilerin girişimci bir ruha sahip oldukları söylenebilir.

Orman fakülteleri orman endüstri mühendisliği öğrencilerine göre eğitim öğretim esnasında verilen dersler ve eğitim %46,6 oranında yeterli bulunurken, %53,4 oranında da yetersiz olduğu ileri sürülmüştür.

Eğitimin niteliği üzerine Gedik ve arkadaşları tarafından 2006 yılında KTÜ ve AİBÜ Orman Fakültelerinden mezun olmuş orman endüstri mühendisleri üzerinde yapılan bir araştırmada, mezun olan orman endüstri mühendislerinin lisans döneminde güncel konuların yeterli düzeyde verilmediği vurgulanmıştır. Lisans döneminde verilen eğitim %45,9 oranında yetersiz, %44,3 oranında ne yeterli ne yetersiz ve %9,8 oranında da yeterli olduğu bulunmuştur. Ayrıca, AİBÜ'de yeterli diyenlerin oranı %4,5 iken KTÜ'de bu oran %12,8'dir (Gedik, 2006).

Bölgelere göre eğitim öğretim esnasında hocaların verdiği dersler ve eğitimin yeterli olup olmadığı yapılan Ki-kare analiziyle test edilmiş ve bölümler ile verilen eğitim arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır

($p < 0.05$). Aynı ilişkiye cinsiyet açısından bakılmış ancak cinsiyet açısından istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p > 0.05$).

Orman endüstri mühendisliği son sınıf düzeyinde okuyan öğrenciler mezun olduktan sonra %42,9 oranında yüksek lisans/doktora yapmak istemektedirler.

Üniversitelere göre yüksek lisans/doktora yapmak isteyen öğrenciler arasında yapılan Ki-kare analizine göre anlamlı bir ilişki tespit edilirken ($p < 0.05$), aynı anlamlı ilişki cinsiyet ile aralarında tespit edilmiştir ($p > 0.05$).

Orman endüstri mühendisliği bölümü öğrencilerine mezun olduktan sonra kendi işinizi mi kurmak istersiniz yoksa özel sektörde üst düzey yönetici olarak mı çalışmak istersiniz diye sorulan soruya öğrencilerin %66,3'ü kendi işini kurmak istediklerini bildirmiştir. Bir şirkette üst düzey yönetici olmak isteyenlerin oranı ise %33,7'dir. Yapılan Ki-kare analizinde bölümler arasında mezun olduktan sonra yapılacak işler arasında istatistiki olarak bir ilişki tespit edilmezken ($p > 0.05$), cinsiyet açısından anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$).

Arslan tarafından Haliç Üniversitesi öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada da öğrencilerin mesleki açıdan en çok kendi işlerini kurmak istedikleri, ikinci sırada da özel sektörde çalışmak istedikleri tespit edilmiştir (Arslan, 2002).

Akyüz ve arkadaşları tarafından 2006 yılında Rize ili lise ve üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı bir çalışmada lise öğrencilerinin mezun olduktan sonra %66,7 oranında kendi işlerini kurmak istedikleri, üniversite öğrencilerinin ise %69'luk kısmının kendi işlerini kurmak istedikleri tespit edilmiştir (Akyüz ve ark. 2006).

Öğrencilerin mezun olduktan sonra kendi işlerini kurmak istemelerinin nedenlerinin analizi Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin kendi işlerini kurmak istemelerinin nedenleri

Faktörler	%
Kendi işinin patronu olmak	52,6
İstihdam yaratma isteği	25,1
Daha fazla para kazanma isteği	17,5
İşten çıkartılmama isteği	2,3
Daha çok risk alma isteği	2,3

Orman endüstri mühendisliği öğrencilerinin kendi işlerini kurmak istemelerinin en önemli neden %52,6 oranında kendi işlerinin patronu olmak

istemeleridir.%25,1'lik oranda kendi işlerinin patronu olma isteği ve bunu %17,5'lik oranda daha fazla para kazanma isteği izlemektedir.

Akyüz ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da hem lise öğrencileri (%58,3) hem de üniversite öğrencileri (%51,2) kendi işlerinin patronu olmak faktörü en çok katılım sağlanan faktör olarak bulunmuştur (Akyüz ve ark. 2006).

Demircan tarafından 2000 yılında Düzce ilinde yapılan çalışmada katılımcıların büyük çoğunluğunun ilk işletmelerini kurmalarında en etkili olan faktörler kendi işlerinin patronu olmak ve daha fazla para kazanma isteği ortaya çıkmıştır (Demircan, 2000).

Orman endüstri mühendisleri son sınıf öğrencilerine göre bir iş kurmak ve kurulan işte başarılı olabilmek için en önemli unsur %44,5 oranında sermaye unsuru olarak tespit edilmiştir. İş kurmak ve kurulan işte başarılı olmak için önemli unsurların değerlendirilmesi Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Bir iş kurmak ve işte başarılı olmak için en önemli unsurun tespiti (1:Tam katılım, 5:Tamamen red)

Unsurlar	%	Likert tipi ölçek
Sermaye unsuru	44,	1,63
Müşteri ve pazar unsuru	26,	1,58
İş fikri/ürün unsuru	20,	1,72
Motivasyon/sıkı çalışma unsuru	8,4	1,77

İş kurma ve işte başarılı olmada sermayeden sonra müşteri ve pazar unsuru %26,5 oranında ikinci önemli unsur olarak tespit edilmiştir. Üretilen ürün ve kurulacak olan iş fikri de üçüncü sırada %20,6 oranında etkili unsur olarak tespit edilmiştir. Beşli likert tipi ölçek sonuçlarına göre en önemli değişken 1,58 ortalama ile müşteri ve pazar unsuru olurken bu unsuru 1,63 ortalama ile sermaye unsuru izlemektedir.

Yapılan Ki-kare analizi sonuçlarına göre bir iş kurmak ve o işte başarılı olmak için gerekli en önemli unsur arasında hem bölümler hem de cinsiyet açısından istatistiki olarak bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$). İş kurmak ve o işte başarılı olmak için sunulan unsurlar için yapılan Ki-kare analizine göre bölümler arasında anlamlı bir ilişki çıkarken ($p<0.05$), cinsiyet açısından anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Orman fakülteleri orman endüstri mühendisliği son sınıf öğrencilerine göre yapılmak istenen bir işten vazgeçilmesine sebep olan faktörlerin analizi Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Yapılmak istenen bir işten vazgeçilmesine neden olan etmenler

Unsurlar	%	Likert ölçek ort.	tipi
Bunların hiçbiri	1,8	4	2,77
Çok uzun ve yoğun çalışma	7,2	2	2,56
Başarısız olma riski	3,4	2	2,85
Plan/programlara uzun hazırlık gerektirme	6	7,	2,97

Orman endüstri mühendisliği öğrencilerine göre yapılmak istenen bir işten vazgeçme nedeni olarak burada sayılmayan unsurların %41,8 oranında etkili olduğu saptanmıştır. Yapılması düşünülen işin çok uzun ve yoğun çalışma gerektirmesi %27,2; başarısız olma riski de %23,4 oranında etkili faktörler olduğu tespit edilmiştir. Beşli likert tipi değerlendirme ise en çok katılım gösterilen unsur 2,56 ortalama ile işin çok uzun ve yoğun çalışma gerektirmesi unsurudur. Bu unsuru 2,77 ortalama ile diğer unsurlar, 2,85 ortalama ile de işte başarısız olma riski izlemektedir.

Orman endüstri mühendisliği öğrencilerine göre yapılmak istenen bir işten vazgeçme nedeni olarak gösterilen unsurlar ile hem bölümler açısından hem de cinsiyet açısından yapılan Ki-kare analizi sonuçlarına göre istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$).

Orman endüstri mühendisliği son sınıf öğrencilerine göre öğrencilere aynı anda verilen 5 görevden ilk önce hangisini yapmak istersiniz sorusuna verilen cevaplar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Verilen 5 görevde işin yapılma önceliğinin analizi

Unsurlar	%
Gözü en çok korkutandan başlama	9,5
Görevleri yapabilecek kişilere havale etme	8,6
En kısa zamanda bitecek olandan başlama	0,5
En kolay olan işten başlama	1,4

Öğrencilere aynı anda verilecek beş görevde, öğrenciler ilk önce %39,5 oranıyla gözü en çok korkutan görevden başlamak istemektedirler. Daha sonra öğrenciler %28,6 oranında görevleri yapabilecek kişilere havale eder ve koordinasyonu yürütme isteği gelmektedir. Öğrenciler en kolay olan işten başlama isteğini %11,4 oranında en düşük etmen olarak ele almışlardır. Sonuç olarak orman endüstri mühendisliği öğrencileri kendilerine verilen görevlerden yılmamaktadırlar.

Orman fakülteleri son sınıf orman endüstri mühendisliği öğrencilerine üretilecek bir ürünle ilgili olarak; iş fikrini belirlemek, pazar araştırması yapmak, üretim kapasitesini belirlemek, gerekli sermayeyi belirleyip temin etmek ve üretime başlamak süreçlerinin hangi aşamalarda ne yapılması gerektiği sorusuna öğrencilerin %66,1'i doğru tercih yaparak cevap vermiştir. %16,4'lük bir oranda da pazar araştırması yapmadan sermaye temin etmek istedikleri tespit edilmiştir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Çalışma 5 farklı orman fakültesinde 2004-2005 eğitim-öğretim yılında mezun verilen orman endüstri mühendisliği bünyesinde toplam 383 öğrenci dikkate alınarak 193 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu erkektir. Tüm katılım içinde erkeklerin geri dönüş oranı %49, bayanların geri dönüş oranı ise %56 olarak tespit edilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %63'ünün düz liseden mezun olduğu görülmüştür. Buradan çıkan sonuca göre orman endüstri mühendisliğini seçen öğrencilerin ağırlıkla düz liseden geldiği söylenebilir.

Orman endüstri mühendisliğinde okuyan son sınıf öğrencilerinin bölümlerini isteyerek seçtikleri söylenebilir. Mezun olduktan sonra da kendi meslekleri ile ilgili alanlarda çalışmak isteyebilecekleri kanısına varılabilir. Orman endüstri mühendisliğinden mezun olan öğrenciler üzerinde çalışma alanlarının tespit edilmesi ile ilgili olarak bir çalışma yapılması önerilebilir.

Çalışma sonucunda orman endüstri mühendislerinin mezun olduktan sonra iş bulma konusunda herhangi bir sorun yaşamayacakları tespit edilmiştir. Günümüzde gelişmekte olan orman endüstrisi sanayinde iş bulma konusunda öğrencilerin fazla zorluk çekmeyecekleri açıktır.

Mezun durumunda olan orman endüstri mühendisliği öğrencilerinin %43'ü yüksek lisans ve doktora eğitimine devam etmek istediklerini vurgulamışlardır. Fakültelere göre yüksek lisans ve doktora yapmak isteyenler arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

İş bulma konusunda sıkıntı yaşamayacağını söyleyen orman endüstri mühendisliği öğrencilerine imkan verilse kendi işlerini kurmak istemektedirler. Katılımcı öğrencilerin sadece %34'ü bir şirkette üst düzey yönetici olarak çalışmak istemektedirler.

Orman endüstri mühendisleri kendi işlerini kurmak istemelerinin en önemli nedeni kendi işlerinin patronu olmak istemeleridir (%53). Kendi işlerinin patronu olmak istemelerini istihdam yaratma isteği izlemektedir (%25). Orman endüstri mühendisliğinden mezun olunduktan sonra orman endüstri mühendislerine ait bir meslek odasının olmaması belki de orman endüstri mühendislerinin haberleşme ve etkili bir güç olarak seslerini duyuramamalarına neden olmaktadır. Orman endüstri mühendislerine ait bir meslek odasının kurulması orman endüstri mühendisliğinin geleceği için önemli bir etmen olacaktır.

Çalışma sonucunda bir iş kurmak ve kurulan işte başarılı olmak için en önemli unsur sermaye unsuru olarak tespit edilmiştir. Orman endüstri mühendisliği öğrencilerine verilen 5 görevin yapılma önceliğinde ilk olarak gözü en çok korkutan görevin yapılması istenmektedir.

TEŞEKKÜR

Yapılan bu çalışma, KTÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından 2005.113.002.5 Kod numarası ve “Orman Fakülteleri Son Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Yeteneklerinin ve Kültürlerinin Araştırılması” isimli münferit proje olarak desteklenmiştir.

KAYNAKÇA

AKYÜZ, Kadri Cemil; GEDİK, Tanık; AKYÜZ, İlker; ve YILDIRIM, İbrahim; (2006), “Rize İlindeki Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Yeteneklerinin İncelenmesi”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 20, Sayı: 1, ss. 233-246

AKYÜZ, İlker; DURAN, Ayşegül; KARAKUŞ, Beyhan; ALICI, Yeşim; (2004), “Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Eğitim Öğretim Üzerine Düşünceleri”, *V. Ulusal Orman Fakülteleri Öğrenci Kongresi Bildiriler Kitabı*, 2. cilt, ss. 48-52

ARSLAN, Kahraman; (2002), “Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 2002/6, ss. 1-11

AYTEKİN, Arif; (2005), “Mesleki Seçimi Etkileyen Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Faktörler Isparta Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, 231 s.

BAKIRCIOĞLU, Rasim; (1988), *İlköğretim, Ortaöğretim ve Yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma*, Ankara, Bakırcıoğlu Yayınları.

BAL, Jay; GUNDRY, John; (1999), “Virtual Teaming in the Automotive Supply Chain Team Performance Management”, *An International Journal*, 5 (6), 174-193

DEMİRCAN, Nigar; (2000), “Girişimcilik ve Girişimcilerin Kişilik Özellikleri Konusunda Bir Uygulama”, Gebze İleri teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 144 s.

EMSEN, Ömer; (2001), “Genç Nesilde Mesleki Eğilimler ve Girişimcilik: Ampirik Bir Çalışma”, **Milli Produktivite Merkezi, Verimlilik Dergisi**, Sayı 2001/1, ss. 153-176

ERDOĞAN, Samiye; ŞANLI, Sinem; ŞİMŞEK BEKİR, Hatice; (2005), “Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları”, **Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt: 13, No: 2, ss. 479-496

ERKAN, Hüseyin; (1993), **Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme**, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

GEDİK, Tark; BATU, Canberk; AKYÜZ, Kadri Cemil; (2006), Orman Endüstri Mühendislerine Lisans Düzeyinde Verilen Eğitimin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma (Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği)”, **Düzce Üniversitesi Ormancılık Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 2

GİRGİNER, Nuray; UÇKUN, Nurullah; (2004), “İşletmecilik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakış Açıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama”, **3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi**, 25-26 Kasım 2004, ss. 783-795

HUM, Sin Hoom; LEOW, Lay Hong; (1996), “Strategic Manufacturing Effectiveness; An Empirical Study Based on The Hayes-Wheelwright Framework”, **International Journal of Operations and Production Managements**, 16 (4), ss. 4-18

KEPÇEOĞLU, Muharrem; (1986), **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, 2. Baskı, Ankara, Toroman Matbaacılık

KORKMAZ, Sezer; (2000), “Girişimcilik ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”, **H.Ü. İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt 18, sayı 1, s.163-179

KUZGUN, Yıldız; (2000), **Meslek Danışmanlığı Kuramlar ve Uygulamalar**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım

SPSS Institute Inc., 2003. SPSS Base 12.0 User’s Guide, 703 p.

SUPER, Donald; Edward; (1970), **Career Development, Psychology of the Educational Process**, New York, Mc Graw Hill Book Com

TAŞDEMİR, Taner; (2007), “Akademik Performansı Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi: KTÜ Uygulaması”, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 228 s. Trabzon

TÜRKER, Mustafa; Fehmi; (2002), “KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Sosyal, Ekonomik, Kültürel ve Demografik Özelliklerinin Araştırılması”, KTÜ Bilimsel Araştırma Projeleri 98.113.001.6 Kod Nolu Projesi Sonuç Raporu, Trabzon

URL 1. <http://egitim.milliyet.com.tr/page.asp?PageID=241>

URL 2. <http://www.tugidem.org.tr/yayinlar/kitap/bir%5B1%5D.isfikri.pdf>